

Karta wiedzy

ŚWIATOWY DZIEŃ MOKRADEŁ 2 lutego 2025

Bagna dla naszej wspólnej przyszłości - hasło tegorocznego Światowego Dnia Mokradeł uzmystawia znaczenie tych szczególnych obszarów dla środowiska i nas wszystkich.

Światowy Dzień Mokradeł, inaczej nazywany Dniem Obszarów Wodno-Błotnych, obchodzony 2 lutego to bardzo ważne święto, które stanowi doskonałą okazję do podkreślenia kluczowej roli i znaczenia obszarów podmokłych jako globalnych i lokalnych regulatorów klimatu oraz obiegu wody, ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej.

Impulsem do ustanowienia święta było podpisanie 2 lutego 1971 roku w Ramsar „Konwencji o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptaków wodnych i błotnych”, zwanej Konwencją RAMSAR.

Dlaczego mokradła są ważne?

Mokradła spełniają w przyrodzie kilka bardzo ważnych, wręcz kluczowych funkcji: zatrzymują wodę w środowisku, zatrzymują biogeny i zanieczyszczenia, pochłaniają dwutlenek węgla, zmniejszają efekt cieplarniany, są ważnym siedliskiem dla roślin i zwierząt oraz magazynem węgla. Około 40 % gatunków roślin i zwierząt żyje lub rozmnaża się na terenach podmokłych, a większość polskich ostoi ptasich znajduje się na mokradłach, które są bardzo istotnym elementem korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację zwierząt. Największym kompleksem mokradeł w Polsce jest Biebrzański Park Narodowy leżący w geobotanicznej krainie zwanej Kotliną Biebrzańską.

Kilka słów o mokradłach

Do obszarów wodno-błotnych zalicza się błota, torfowiska, bagna, zbiorniki wodne (sztuczne i naturalne), słonawy oraz wody morskie, których głębokość podczas odpływu nie przekracza sześciu metrów. Znaczną część mokradeł stanowią torfowiska. Pełnią bardzo ważną rolę retencyjną. Chłoną wodę, kiedy jest jej pod dostatkiem, zaś oddają ją podczas suszy. Mokradła zapobiegają też erozji i degradacji gleb. Są naturalnymi filtrami, które redukują zanieczyszczenia z opadów atmosferycznych, wód powierzchniowych i podziemnych. Osuszając mokradła, niszczymy nieodwracalnie zasoby wody, bogaty świat roślin i zwierząt oraz ekosystemy podmokłe.

Karta wiedzy

ŚWIATOWY DZIEŃ MOKRADEŁ 2 lutego 2025

Mokradła magazynują i oczyszczają wodę. Są podstawą globalnej gospodarki, a roślinom i zwierzętom zapewniają miejsce do życia. Pomagają w adaptacji do zmian klimatu. Chronią 60 % ludzkości zamieszkującej wybrzeża przed falami sztormowymi, huraganami i tsunami. Każdy hektar mokradeł śródlądowych, absorbując 14 milionów litrów wody, pomaga redukować powodzie i łagodzić susze. Mokradła zapewniają także możliwość odpoczynku, rekreacji i namacalnego kontaktu z naturą.

Mokradła stanowią około 14 % powierzchni Polski. Są to ekosystemy zagrożone. W XX wieku zanikła lub została zdegradowana ponad połowa obszarów wodno-błotnych na świecie. Główną przyczyną ich niszczenia jest eksploatacyjne podejście społeczeństw do gospodarowania zasobami przyrody: odwadnianie, osuszanie, wydobywanie torfu. Do pogorszenia stanu mokradeł przyczyniają się także zanieczyszczenia, inwazje gatunków obcych i zmiany klimatyczne. Warto wspomnieć, że budowa niektórych urządzeń wodnych (zastawek i jazów) powoduje wzrost zdolności retencyjnych rzek i jezior.

Tereny podmokłe, bagna i mokradła, odgrywają olbrzymią rolę w ochronie klimatu, dlatego naukowcy apelują o wspólne działania na rzecz ochrony tych ekosystemów.

Obecnie dużym zagrożeniem dla obszarów wodno-błotnych jest ich odwadnianie. Zjawisko zanikania mokradeł bardzo źle odbija się na gospodarce wodnej całych regionów i ich bilansie wodnym. Dlatego też ochrona i odtwarzanie mokradeł mogą być jedną z możliwości powiększania zasobów dyspozycyjnych wód.

Dbajmy o mokradła, dzięki nim można ograniczyć negatywne skutki zmian klimatu.

Działajmy na rzecz ochrony i odtwarzania powierzchni terenów podmokłych, które są rezerwuarem zasobów wodnych.

